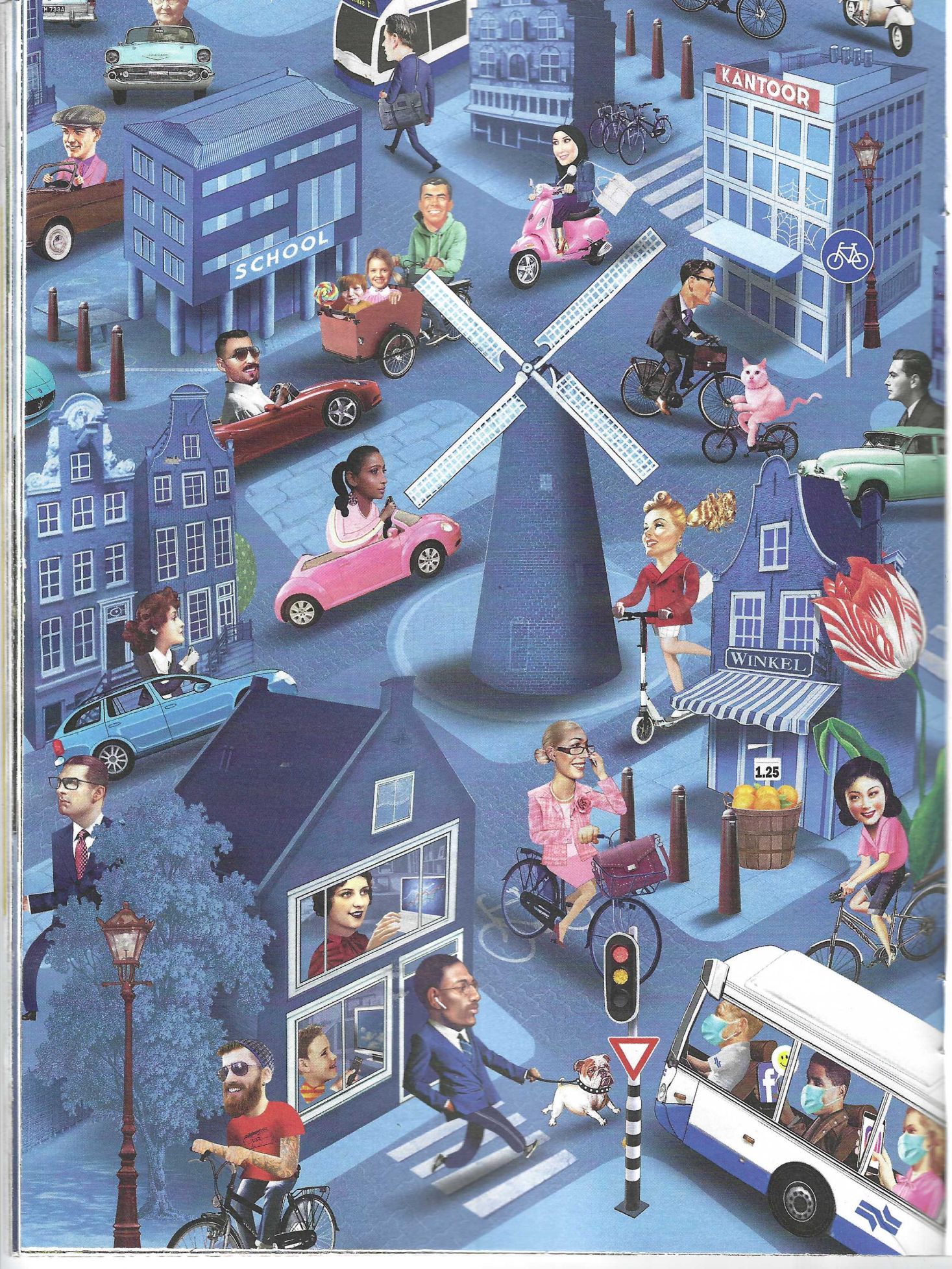

Tekst: Jasmine Groenendijk Illustraties: Carolyn Ridsdale

D

Hoe
reize
een
die al
len
stuk
overst
Of mi
op ee
fiets
maakt
en jij
an

het nieuwe forenzen

NOOIT MEER IN DE FILE?

Hybride is het nieuwe toverwoord als het om werken gaat: minder vaak naar kantoor en alternatieve vormen van woon-werkverkeer. Hoe gaat de praktijk eruitzien? Nooit meer file op dinsdag?

Tekst: Jasmine Groenendijk Illustraties: Carolyn Ridsdale

DE ALLES-IN-ÉÉN APP

Hoe kun je het slimst reizen? De ANWB doet een proef met een app die alle vervoersmiddelen samenbrengt. Een stuk met de auto, dan overstappen op de trein. Of misschien een stukje op een deelscooter? Of fiets je liever? De app maakt de puzzel voor je en jij kiest. Meer info op anwb.nl/k9proef.

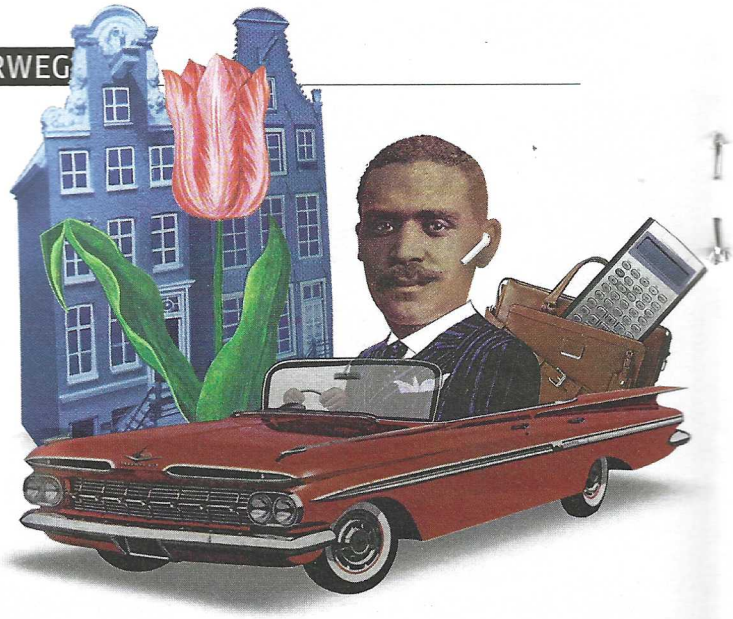

Fulltime op kantoor werken is passé. 70% van de Nederlanders wil afwisselend thuis en op kantoor werken, zo blijkt uit onderzoek van de FNV onder 5300 mensen die thuis kunnen werken. Het grootste voordeel? Geen reistijd.
En hoe vaak willen we dan thuiswerken? Eén tot drie dagen thuis en de rest op kantoor. 20% wil helemaal thuis blijven werken. Een kwart van alle thuiswerkers zegt zelfs op zoek te gaan naar een andere baan als ze fulltime terug naar kantoor moeten.
Ook de werkgevers zijn enthousiast. Werkgeversvereniging AWVN peilde de verwachtingen: 95% gaat ervan uit dat hun werknemers blijvend minimaal één dag per week thuiswerken. Werkgevers als ING, ABN AMRO en Unilever denken dat het gemiddeld op een 50/50-verhouding uit zal komen. Ook de ANWB verwacht een blijvende mix tussen thuis, op kantoor of elders werken. Uiteraard geldt dit niet voor de Wegenwacht en mensen in de winkels.
Hybride werken lijkt het beste van twee werelden te zijn. Maar hoe gaan we dit voor elkaar krijgen en wat zijn de gevolgen, voor kantoren, parkeerplaatsen, de drukte op de snelweg en in het openbaar vervoer? Hoe ziet het nieuwe forenzen eruit?

'ALS IEDEREEN STRAKS OP DEZELFDE DAGEN NAAR KANTOOR GAAT, ZUL JE OP DIE DAGEN EEN HYPERSPITS ZIEN'

NOOIT MEER FILE?

Je zou verwachten dat de files wegblijven met deze thuiswerkvoornemens. Helaas blijkt de praktijk weerbarstiger. Sterker nog: deskundigen van Rijkswaterstaat en het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) voorspellen dat de file 'gewoon' terugkeert. Bianca Damink van ANWB Verkeersinformatie: 'Sinds eind april zien we een toename van het aantal files tijdens de ochtend- en avondspits. In juli stond er alweer 500 kilometer file op vrijdagmiddag. Dat is vergelijkbaar met een spits in dezelfde maand in 2019.' Hoe komt dat? Damink: 'Veel mensen die voorheen met het openbaar vervoer reisden, hebben een auto gekocht. Dat levert extra drukte op. Vooral op de dinsdag en donderdag, de dagen waarop mensen het liefst naar kantoor gaan.' Verkeerspsycholoog Gérard Tertoolen kan nog wel een reden bedenken voor dit treinmijden: 'Door corona zijn we ons bewuster geworden van onze gezondheid. Dat kan ertoe leiden dat mensen de voorkeur geven aan individuele vormen van vervoer.' Dat blijkt ook uit reizigersonderzoek van de NS en de TU Delft: één op de zes reizigers is van plan minder vaak met de trein te reizen – gemiddeld drie dagen per week – met als voornaamste reden het thuiswerken. Nooit meer hoeven staan in de trein, die wens zou wel eens werkelijkheid kunnen worden. Daarnaast komt onze voorkeur voor individueel vervoer ook voort uit het feit dat we gewoontedieren zijn, aldus Tertoolen: 'De hang naar de auto blijft altijd.' Dit kan zelfs leiden tot meer filedruk dan ooit, zegt Bianca Damink: 'Als iedereen straks op dezelfde dagen naar kantoor gaat, zul je op die dagen een hyperspits zien.'

NIET TEGELIJKERTIJD

'Het is een complexe puzzel om alle partijen zodanig op elkaar af te stemmen dat een hyperspits wordt voorkomen. Stel: we gaan straks allemaal op maandagochtend online vergaderen en stappen daarna in de auto naar kantoor. Dan verschuift de drukte alleen maar', legt verkeerspsycholoog Tertoolen uit. Als we gaan forenzen, is het dus belangrijk dat we dat niet massaal op dezelfde momen-

ten doen. Dat kan door goed gedrag te belonen. Tertoolen: 'Dinsdag en donderdag zijn de populairste kantoordagen. Geef werknemers bonussen om juist op die dagen thuis te werken.'
Voor de drukte op de weg kan een kleine verschuiving al een grote impact hebben, legt Damink uit: 'Het verkeersaanbod op de snelwegen was in juli nog altijd zo'n 15 tot 20% minder dan in 2019. Het lijkt weinig, maar dit is genoeg om erg drukke dagelijkse spitsen te voorkomen.' Ook later van huis gaan loont.

E-BIKE IS BLIJVERTJE

In de afgelopen coronaperiode nam 14% van alle reizigers de fiets in plaats van de trein. Specifieker: ze pakten de e-bike. Dankzij de elektrische fiets stappen meer mensen op de fiets voor langere afstanden. Inmiddels is 23% van het totale e-bikeverkeer woon-werk gerelateerd.
Dit bevalt goed, zegt het merendeel (72%) van de overstappers, zo blijkt uit cijfers van het KiM. Meer dan de helft verwacht ook nadat alle coronamaatregelen zijn opgeheven op de fiets naar het werk te blijven gaan.
Om het (zakelijk) gebruik van de fiets een impuls te geven, zijn vorig jaar de regels voor de leasefiets vereenvoudigd. Volgens cijfers van het KiM bood na vijf maanden al 10% van de werkgevers de leasefietsregeling aan.
Daarnaast bieden steeds meer bedrijven faciliteiten voor fietsers, zoals een omkleedruimte (72%), douches (68%), en kluisjes (57%).

SOCIAAL OP KANTOOR

Beslis zelf waar je het beste werkt, is het nieuwe adagium van veel werkgevers: thuis, op kantoor of elders. Wil je geconcentreerd doorwerken of juist een creatieve sessie houden met collega's? Het kantoor krijgt een andere rol; die van sociale ontmoetingsplaats. Er zijn zelfs bedrijven die hun kantoor hebben opgedoekt. Zoals camperdeelplatform Goboony. Het team komt nu elk kwartaal een paar dagen samen op een camping. Bij het nieuwe hoofdkantoor van de ANWB, dat in 2024 klaar zal zijn, komen nog maar tweehonderd parkeerplekken. Nu zijn dat er nog achthonderd.

MINDER CO_2

Hybride werken is niet alleen goed nieuws voor werknemer (betere balans met thuis) en werkgever (tevreden, productieve werknemers), maar zeker ook voor het milieu. Minder mensen in de spits zorgt voor een betere doorstroming op de weg en minder drukte in het openbaar vervoer, en draagt bij aan het verminderen van de uitstoot van stikstof en CO_2. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat becijferde eerder dat 8% minder verkeer in de spits de helft van de files scheelt. Het woon-werkverkeer stootte over 2019 door lockdowns en thuiswerken zo'n 20% minder CO_2 uit dan het jaar ervoor.
Volgens verkeerspsycholoog Tertoolen is de tijd rijp voor dit nieuwe forenzen: 'We hebben nu ervaren hoe kwetsbaar we zijn en hoe belangrijk onze gezondheid is. En dat forenzen slimmer kan. **Wie** weet wordt er binnenkort bij de koffieautomaat net zo vurig over snelle fietsen gepraat als over snelle auto's.' ■

'15 TOT 20% MINDER VERKEER IS GENOEG OM DE FILES OP TE LOSSEN'

GA FIETSEN!
De ANWB was de eerste organisatie die een 'waarjewerkt-budget' invoerde. Afhankelijk van waar ANWB'ers werken, krijgen ze een vergoeding. De hoogte hangt af van de bijdrage aan de triple zero-ambitie (nul verkeersdoden, nul files en nul CO_2-uitstoot). Voor lopen en fietsen naar het werk krijgt iemand 1,5 keer zoveel als voor de auto. Ov wordt volledig vergoed.